

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS
PADĖTIES“ NR. IX-2206 45 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIVP-850**

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimo Nr. SV-S-299 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-850 (toliau – įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu siūloma mažinti Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – Įstatymas) nustatytus leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje (toliau – leidimas laikinai gyventi) teisėtos veiklos (verslo) pagrindu išdavimo reikalavimus. Šiuo metu pagal Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punktą užsieniečiams, kurie kreipiasi dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo teisėtos veiklos (verslo) pagrindu, taikomas reikalavimas, kad visiems įmonėms, kurios dalyvis yra užsienietis, darbuotojams mokamas darbo užmokestis bendrai sudarytų bent du Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio (įtraukiant ir individualių įmonių darbo užmokesčio duomenis) darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio (toliau – Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU) dydžius (šiuo metu tai sudaro 3 108,80 euro). Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad visiems įmonėse dirbantiems darbuotojams bendrai mokamas darbo užmokestis sudarytų ne mažiau kaip vieną Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU dydį (šiuo metu tai būtų 1 554,40 euro).

Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punkte reikalavimas dėl įmonės darbuotojams bendrai mokamo darbo užmokesčio nustatytas 2016 m., siekiant užkirsti kelią fiktyvioms įmonėms steigti, kai užsieniečiai susimoka už įmonės įsteigimą, gauna leidimą laikinai gyventi ir naudojasi laisvo asmenų judėjimo Šengeno erdvėje galimybėmis, todėl mokamo darbo užmokesčio ribos sumažinimas reikštų didesnę galimybę piktnaudžiauti Lietuvos imigracijos sistema.

Sugriežtinus reikalavimus 2016 m., nuolat mažėjo šiuo pagrindu išduodamų leidimų laikinai gyventi skaičius (2016 m. buvo išduoti 2 195, 2017 m. – 679, 2018 m. – 461, 2019 m. – 271, 2020 m. – 237, iki 2021 m. lapkričio 23 d. – 202 leidimai laikinai gyventi). Nemanome, kad toks mažėjimas atsirado tik dėl to, kad reikalavimas yra per griežtas ir įmonėms sunku jį atitikti, nes iki 2016 m. buvo reikalavimas, kad įmonėje dirbtų ne mažiau kaip trys darbuotojai, ir jis nesudarė kliūčių užsieniečiams steigti įmones. Reikalavimų pokytis nėra žymus, bet jis darė įtaką leidimų laikinai gyventi išdavimo šiuo pagrindu

skaičiui. Sprendimų neišduoti leidimo laikinai gyventi, nustačius, kad įmonė, kurios dalyvis ir vadovas yra užsienietis, yra fiktyvi, padaugėjo 2017–2018 m., o vėliau smarkiai sumažėjo (2016 m. sprendimų neišduoti leidimo laikinai gyventi, nustačius, kad įmonė, kurios dalyvis ir vadovas yra užsienietis, yra fiktyvi, buvo priimta 139, 2017 m. – 247, 2018 m. – 301, 2019 m. – 47, 2020 m. – 9, iki 2021 m. lapkričio 23 d. – 5). Šiuo metu fiktyvių įmonių, kurių dalyvis ir vadovas yra užsieniečiai, Lietuvoje nustatoma labai nedaug (2018 m. šiuo pagrindu buvo panaikinti 3 užsieniečių leidimai laikinai gyventi, 2019 m. – 7, 2020 m. ir iki 2021 m. lapkričio 23 d. – 0). Remiantis visais šiais duomenimis, darytina išvada, kad 2016 m. įtvirtintas leidimų laikinai gyventi išdavimo užsieniečiams, užsiimantiems teisėta veikla (verslu), sąlygų sugriežtinimas sumažino fiktyviai steigiamų įmonių skaičių ir yra efektyvi kovos su piktnaudžiavimu Lietuvos imigracijos sistema priemonė.

2. Pagal Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punktą yra reikalaujama, kad įmonėje dirbantiems visiems darbuotojams bendrai būtų mokamas dviejų Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU dydžių darbo užmokestis. Tai reiškia, kad jeigu įmonėje dirba 2 darbuotojai, jiems abiem mokamo bruto darbo užmokesčio suma turi siekti 3 108,80 euro (jeigu darytume prielaidą, kad abu darbuotojai uždirba po lygiai, tada kiekvieno darbuotojo darbo užmokestis, atskaičius mokesčius, turėtų būti apie 987 eurus), jeigu įmonėje dirba 3 ar daugiau darbuotojų, jų bruto darbo užmokesčio suma taip pat turėtų sudaryti 3 108,80 euro, o jiems mokamas darbo užmokestis galėtų būti atitinkamai mažesnis. Pažymėtina, kad šios Įstatymo nuostatos tikslas nėra nustatyti darbuotojams mokamo darbo užmokesčio dydį, o nustatyti sąlygą leidimui laikinai gyventi išduoti.

Lietuvos migracijos politikos tikslas yra pritraukti į Lietuvos Respubliką užsieniečių, kuriančių aukštą pridėtinę vertę, o ne užsieniečių, turinčių tikslą kuo pigiau atvykti į Šengeno erdvę, todėl Įstatyme yra nustatyti atitinkami reikalavimai užsieniečiams, norintiems gauti leidimus laikinai gyventi. Manome, kad tai atitinka Lietuvos migracijos politikos gairėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 79 „Dėl Lietuvos migracijos politikos gairių patvirtinimo“, įtvirtintą kovos su nelegalia migracija politikos kryptį „mažinti piktnaudžiavimo teisėtais migracijos būdais galimybes (piktnaudžiavimo šeimos susijungimo, prieglobsčio suteikimo teise, leidimų gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pagrindais ir kt.)“.

3. Atsižvelgdami į tai, kad Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punkte reikalavimas taikomas sumuojant visiems įmonėje dirbantiems darbuotojams mokamą darbo užmokestį ir darbo užmokestis, atsižvelgiant į darbuotojų skaičių ir atliekamas darbo funkcijas, kiekvienam darbuotojui gali būti labai įvairus, manome, kad reikalavimas dėl įmonėje mokamo dviejų Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU dydžio neriboja laisvos konkurencijos ir nediskriminuoja įmonių, kurių vadovai ir dalyviai yra užsieniečiai. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d. nutarime konstatavo, kad „Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs ir tai, kad konstitucinis asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų) lygybės principas savaime nepaneigia galimybės įstatymu nustatyti nevienodą, diferencijuotą teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų), priklausančių skirtingoms kategorijoms, atžvilgiu, jeigu tarp šių asmenų (šiuo atveju ūkio subjektų) yra tokio pobūdžio skirtumų, kurie tokį diferencijuotą reguliavimą daro objektyviai pateisinamą. Diferencijuotas teisinis reguliavimas, kai jis taikomas tam tikroms vienodais požymiais pasižyminčioms asmenų grupėms, jeigu juo siekiama pozityvių, visuomeniškai reikšmingų tikslų arba jeigu tam tikrų ribojimų ar sąlygų nustatymas yra susijęs su reguliuojamų visuomeninių santykių ypatumais, nėra laikytinas

diskriminaciniu (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Atskirų ūkio subjektų išskyrimą, jų teisinės padėties diferencijuotą nustatymą reikia sieti su valstybės keliamais tikslais ūkio srityje, siekiu atitinkamai sutvarkyti šalies ūkį, tad įstatymų leidėjas, atsižvelgdamas į reguliuojamų ūkio santykių svarbą ir pobūdį, gali diferencijuotai reguliuoti ūkinę veiklą arba nustatyti tam tikras jos sąlygas (Konstitucinio Teismo 2000 m. spalio 18 d. nutarimas). Minėta, kad dėl ūkinės veiklos specifikos, įvairumo ir dinamiškumo konkrečių santykių šioje srityje reguliavimas negali būti visą laiką vienodas, t. y. draudimų ir leidimų santykis gali kisti. Šiame kontekste pažymėtina, kad ūkinės veiklos santykių teisinis reguliavimas gali būti keičiamas ir siekiant užtikrinti viešąjį interesą.“

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras